

A NAGY ADATHALMAZOK (BIG DATA) ÉS AZ AUTOMATIZÁLT DÖNTÉSHOZATALI RENDSZEREK EGYES ETIKAI ÉS ALAPJOGVÉDELMI KÉRDÉSEI

Pünkösty András PhD

A mesterséges intelligencia alkalmazásának hatása az alapjogokra
NKE ITKI, 2020. február 27.

ÁTTEKINTÉS

- kérdésfeltevés azonosítása – az adataalapú társadalom
- lehetséges megközelítések áttekintése
 - jogi/normatív
 - technológiai innováció vezérelt
 - adataalapú gazdaság kihívásai
 - társadalmszervezési vonatkozások/hatások
- etikai szempontok – helyes kérdésfeltevés(ek)
- **big data etikai „mátrix”**

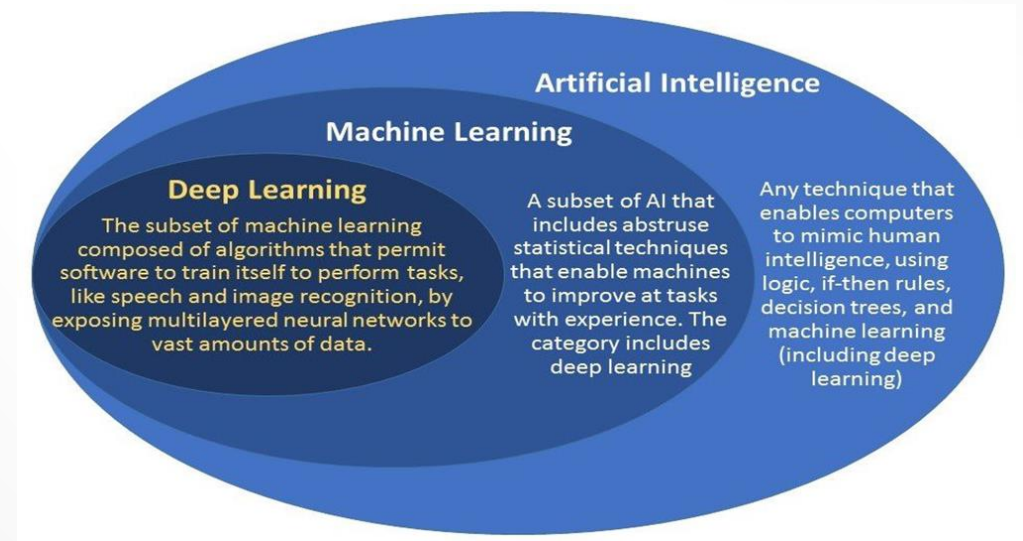
ALAPVETÉS

- big data [Gartner glossary 2014]
 - „a big data egy nagy mennyiségű, nagy sebességű, nagy variációval bíró információ-vagyon, amely az adatkezelés költséghatékony innovatív formáin keresztül támogatja az új összefüggések feltárását és a döntéshozatalt”

<http://metaltechalley.com/6342-2/>

- az algoritmus [Wilson and Keil, 1999]
 - „az algoritmus elfogulatlan, precíz sorrendje bizonyos egyszerű mechanikus és szisztematikus műveleteknek meghatározott feladat elvégzése vagy cél elérése érdekében”

<https://medium.com/datadriveninvestor/ai-vs-machine-learning-vs-deep-learning-ba3b3c58c32>

(ALAP) JOGI MEGKÖZELÍTÉS

- magánszféra védelme / privacy – adatvédelem
 - Infotv. (2011. évi CXII. tv.)
 - ágazati szabályok érvényesítik
 - alapjogvédelem → alapelvek
- EU
 - általános adatvédelmi rendelet (679/2016 - GDPR);
 - rendőrségi és büntetőügyekben történő adatvédelem speciális szabályról szóló irányelv (680/2016);
 - az uniós intézmények hivatalok szervek által történő személyes adatok kezeléséről szóló irányelv(EU) 2018/1725
- Európai Unió Alapjogi Charta, (EJEE 8. cikk)
 - emberi méltóság sérthetetlensége 1. cikk
 - uniós polgárok személyes adatainak védelme 8. cikk
- **alapelvek széles köre**

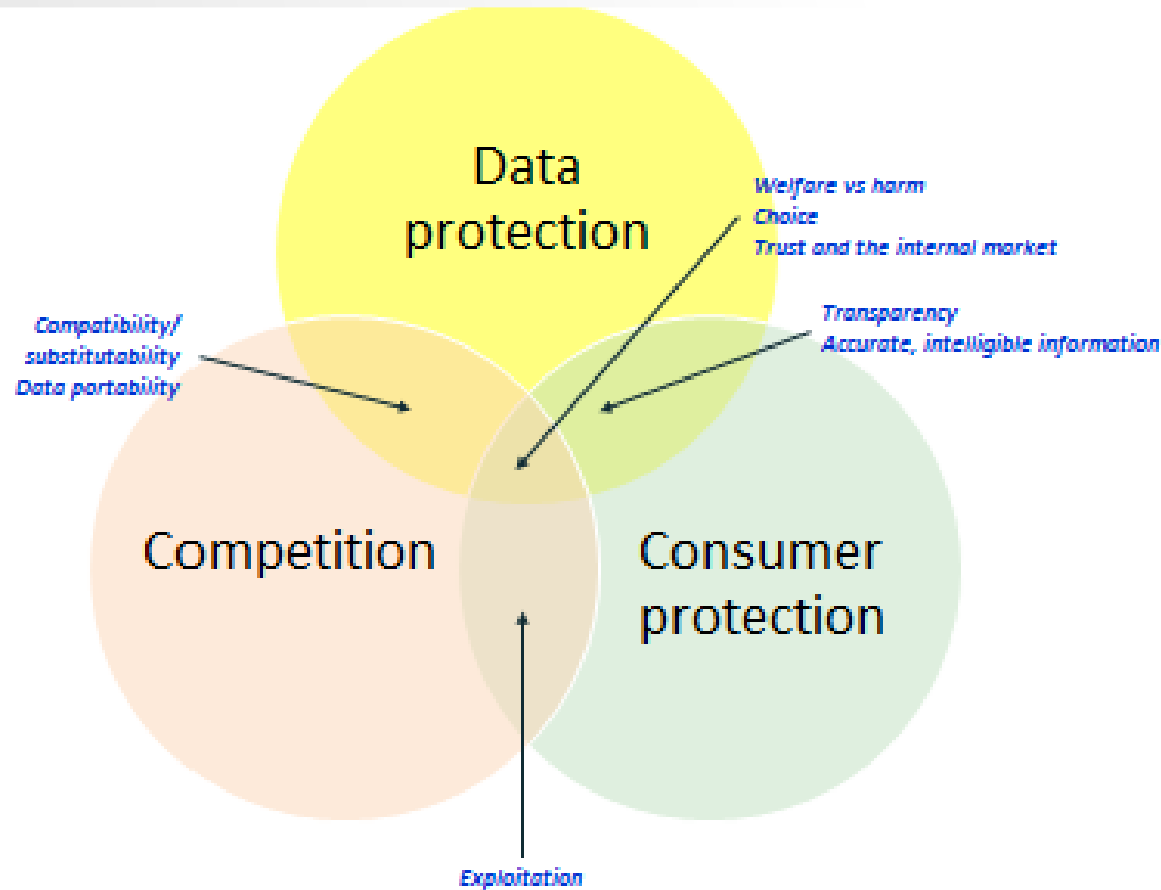
JOGI MEGFELELŐSÉG – ADATVÉDELEM

Big data and data protection, ICO (2014)	Big data, AI, machine learning and data protection, ICO (2017)	29. cikk szerinti mcs, automatizált döntéshozatal és profilalkotás iránymutat.	Az érintettek jogai – GDPR
tisztesség (fairness)	anonimizálás	jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság	tájékoztatáshoz való jog
purpose limitation/data minimization	privacy értesítés	további adatkezelés és célhoz kötöttség	hozzáférési jog
privacy hatásvizsgálat (PIAs)	privacy pecsét és hitelesítés	adattakarékosság	helyesbítéshez való jog
privacy by design	etikai megközelítés és eljárásmód	pontosság	törléshez való jog
átláthatóság és privacy informálás	személyes adattárak	korlátozott tárolhatóság	adatkezelés korlátozása
	algoritmikus átláthatóság		tiltakozáshoz való jog

A VERSENYJOG ÁTVESZI A KEZDEMÉNYEZÉST?

- fúziókontroll
 - Facebook/WhatsApp (2014)
 - Google/Dobble Cklik (2008)
 - Microsoft/Yahoo! Search (2010)
 - Microsoft/LinkedIn (2016)
- erőfölénnyel való visszaélés
 - Google 2,24 Mrd (2017); 4,34 Mrd (2018); 1,49 Mrd EUR (2019) (Bizottság)
 - Facebook (2019), Bundeskartellamt
- Fogasztóvédelem (adatkezelés, ingyenesség állítása)
 - Facebook, GVH, 1,2 milliárd HUF (2019)
 - Facebook, Olasz Versenyhivatal (AGMC), 5 millió EUR (2020)
- **online piacoktól a platform alapú gazdaságig**

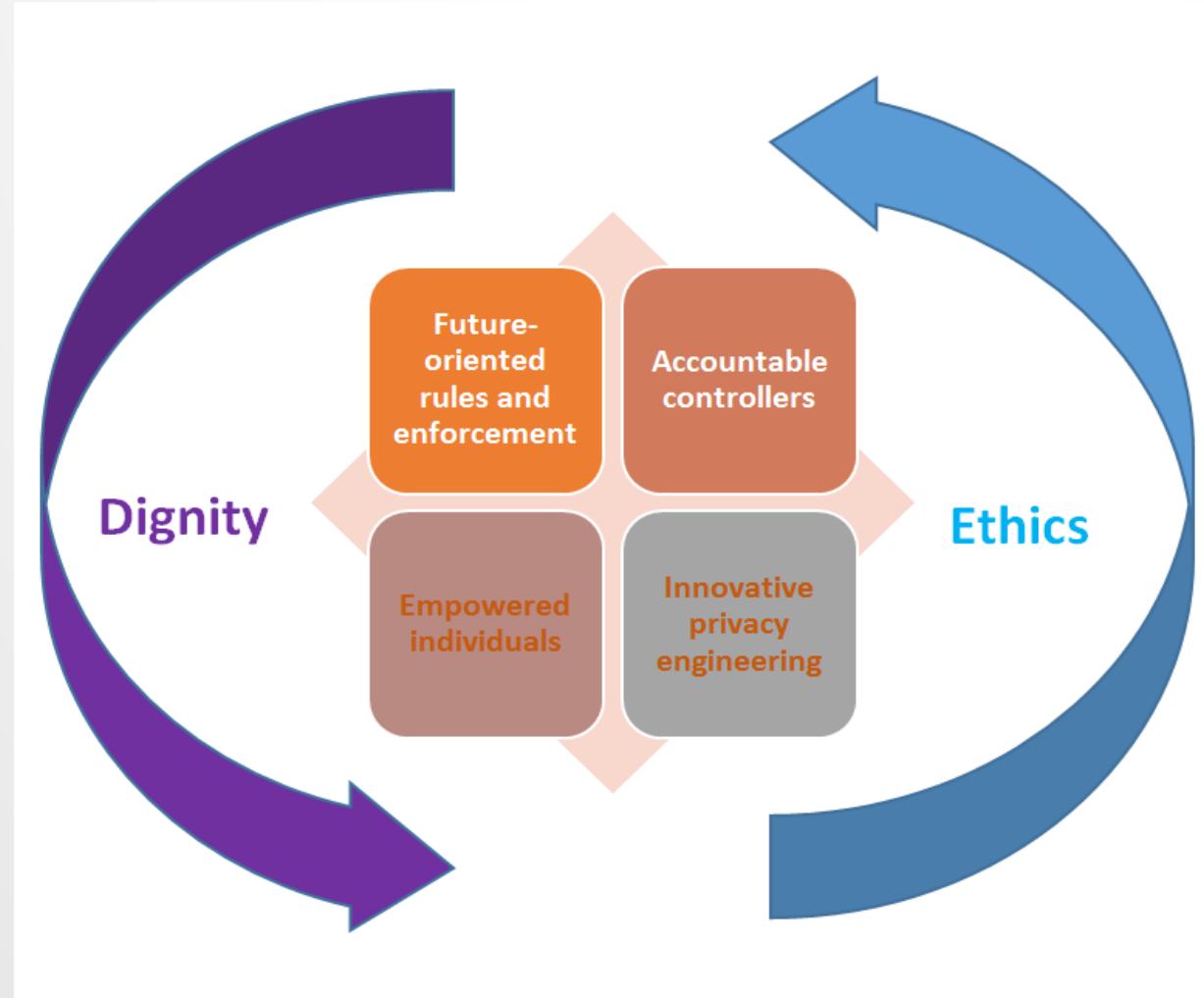
AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS ELŐZETES VÉLEMÉNYE (2014)

- adatvédelem,
- versenyjog, és
- fogyasztóvédelem

összefüggései a
digitális gazdaságban

EGY ÚJ DIGITÁLIS ETIKA KIALAKÍTÁSA FELÉ (VÉLEMÉNY 4/2015)

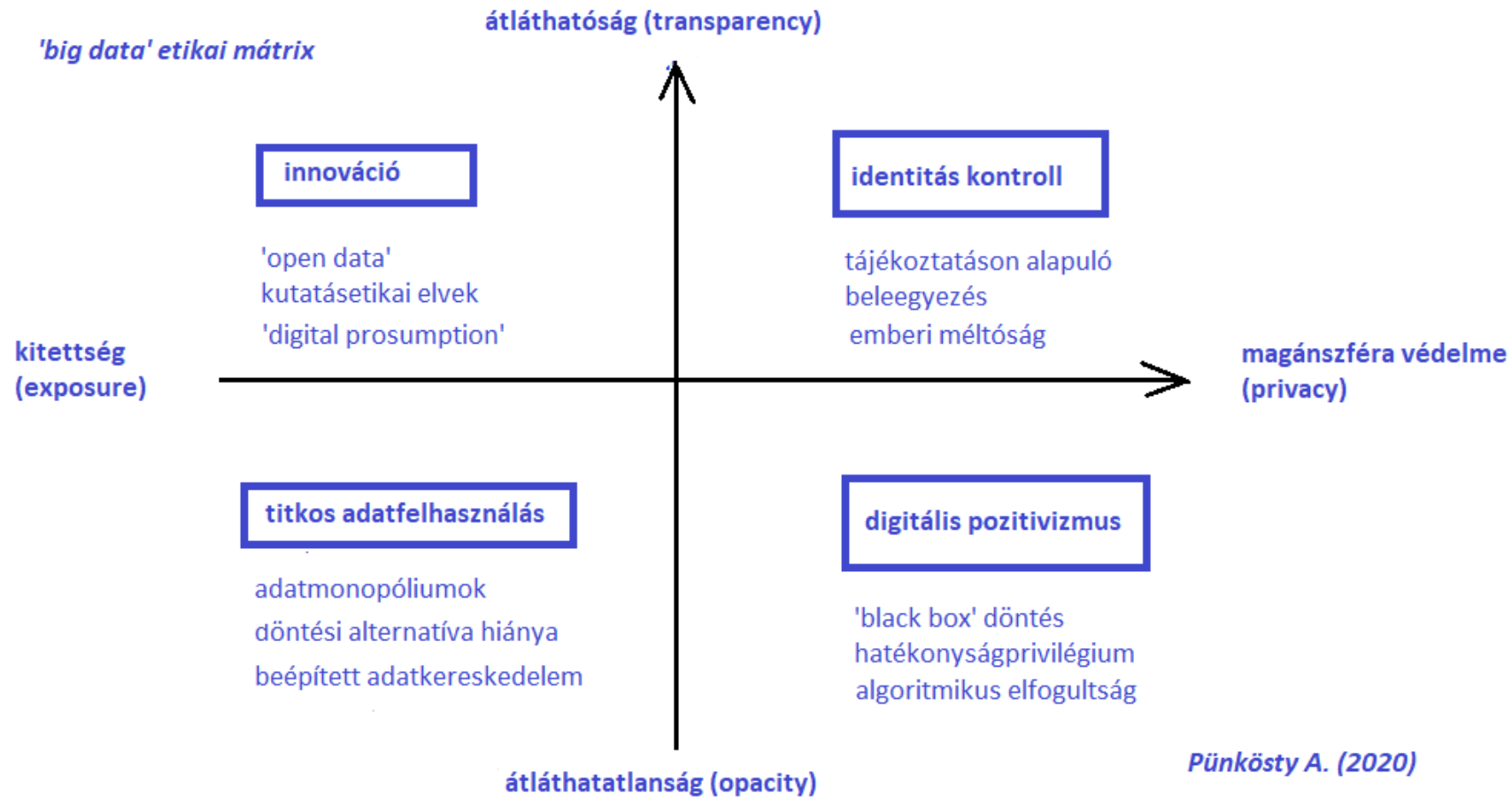
ETIKAI MEGKÖZELÍTÉS – AKADÉMIAI SZEMPONTOK

- N. M. Richards – J.H. King (2014)
 - privacy
 - megosztott információk státusa (téves dichotómia)
 - transzparencia
 - identitás
- L. Floridi – M. Taddeo (2018)
 - etika új ága
 - adat tudomány („data science”) → adat etika („data ethics”)
 - adat etika
 - az algoritmus etikája
 - az eljárások etikája

ALKALMAZOTT ETIKA (A. RICHTERICH, 2018)

- biomedicinalis adatok big data alapú kutatása – kutatásetika?
- a kutatásból való kimaradás – lehet közjó ellenes?
- biztonság ~ magánszféra dichotómia – félrevezető dilemma?
- „open data” – adattulajdonos vállaltok (data science) – az akadémiai kutatás marginalizálódik?
- szabad döntés kérdése – társadalmi/státusbeli elvárások?
- beépített adatkereskedelem – tényleges beleegyezés?
- adat aszimmetria, adat filantrópia – adatmonopóliumok – corporate szempontok érvényesülése?
- **„awareness paradox” – „big data divide”**

BIG DATA ETIKAI „MÁTRIX”

Köszönöm a figyelmet!

punkosty.andras@jak.ppke.hu

